

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Ձ Ե Կ Ո Ւ Յ Ց

ԹԵՄԱ

Արհեստական բանականությունը կրթության մեջ. ուսուցչին չփոխարինող, այլ նրա դերը վերափոխող գործիք

ՀԵՂԻՆԱԿ

Արփինե Մարտիրոսյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել

մեթոդախաղարման _____ նիստում: Արձանագրություն թիվ _____ :

Մեթոդախաղարման նախագահ

(ստորագրություն)

Անուշ Դաջունց

(ազգանուն, անուն)

Տնօրենի տեղակալ

(ստորագրություն)

Արարսյա Առստամյան

(ազգանուն, անուն)

Կրթության պատմությունը միշտ եղել է փոփոխությունների պատմություն:

Յուրաքանչյուր նոր ժամանակաշրջան բերել է իր հարցերը, մարտահրավերները և պատասխանները: Բայց կան պահեր, երբ փոփոխությունը պարզապես հերթական փուլ չէ. այն դառնում է իրական շրջադարձ: Այսօր մենք ապրում ենք հենց այդպիսի շրջադարձային ժամանակում: «Կրթությունը այն թռիչքն է, որը մարդն անում է միայն իր մտքով»: Կարլ Յունգ:

Մարդկության պատմության յուրաքանչյուր շրջադարձային փուլ փոխել է ոչ միայն տեխնոլոգիաները, այլև մտածողությունը: Այսօր այդ երևույթը արհեստական բանականությունն է (ԱԲ), որը ներթափանցում է կրթություն, մշակույթ և առօրյա կյանք՝ ձևավորելով ապագայի մարդու կերպարը:

Ուստի առաջանում է հարց՝ արդյո՞ք արհեստական բանականությունը կարող է փոխարինել ուսուցչին:

Եթե կրթությունը դիտարկենք միայն որպես տեղեկատվության փոխանցում, կարող է՝ այո:

Բայց եթե կրթությունը հասկանում ենք որպես մտածողության ձևավորում, արժեքների փոխանցում և անձի ամբողջական զարգացում, պատասխանը միանշանակ է՝ ոչ:

ԱԲ-ն չի փոխարինում ուսուցչին. այն վերափոխում է նրա դերը, դարձնելով նրան կենտրոնացած սովորողի անհատական աճի վրա և թույլ տալով օգտագործել ժամանակակից տեխնոլոգիաները՝ ապահովելու առավել արդյունավետ ու հետաքրքրական ուսուցում:

«Արհեստական բանականությունը կարող է տալ պատասխաններ, բայց չի կարող ստիպել մտածել»: սոկրատեսյան մոտեցում:

Կրթության բովանդակային փոփոխությունը.

Տարիներ շարունակ կրթական համակարգը հիմնված էր գիտելիքի կուտակման և փոխանցման վրա. ուսուցիչը գիտելիքի աղբյուր էր, իսկ սովորողը՝ ընդունող:

Սակայն այսօր տեղեկատվությունը անմիջապես հասանելի է: Մի քանի վայրկյանում հնարավոր է ստանալ ցանկացած հարցի պատասխան: Այս իրողությունը ամբողջովին փոխում է կրթության տրամաբանությունը. այսօր կարևոր է ոչ միայն իմանալ, այլ հասկանալ, վերլուծել, կիրառել և վերաիմաստավորել:

Ուսուցչի դերի վերափոխում

Գիտելիքը «դասասենյակից դուրս է եկել», դառնալով ազատ և հասանելի բոլորի համար: Ուսուցչի արժեքը այժմ չափվում է նրանով, թե որքան կարող է ձևավորել սովորողի մտածողությունը, ոչ թե միայն փոխանցել գիտելիք:

«Կրթությունը այն է, ինչ մնում է, երբ մարդը մոռանում է այն ամենը, ինչ սովորել է դպրոցում»: Ալբերտ Էյնշտեյն

Ուսուցիչը դադարում է լինել պարզապես «պատասխան սովոր» և դառնում է հարցեր ձևավորող, ինչպես Սոկրատեսն էր անում՝ ստիպելով մարդկանց ինքնուրույն մտածել և հասնել ճշմարտությանը: «Սոկրատեսը չէր սովորեցնում մարդկանց պատասխաններ գտնել, նա նրանց սովորեցնում էր մտածել»:

ԱԲ-ն կարող է տալ պատրաստի պատասխաններ, բայց չի կարող ստեղծել այնպիսի հարցեր, որոնք խթանեն սովորողի ներքին որոնումը և անձնական զարգացումը:

Կորիզ կրթական ծրագիր և ԱԲ-ի կիրառումը

Այժմ հետազոտենք ու բացահայտենք, թե ինչպես «Կորիզ» կրթական ծրագիրը՝ համատեղելով ԱԲ-ի հնարավորությունները, դարձնում է ուսուցման գործընթացը առավել ինտերակտիվ, անհատականացված և հետաքրքրական:

Հայաստանի կրթական դաշտում գործող «Կորիզ» կրթական ծրագիրը նորարարական մոտեցում է, որը վերափոխում է սովորողի և ուսուցչի միջավայրը, դարձնելով ուսուցումը կենսունակ և հոսող:

ԱԲ-ն այստեղ ծառայում է որպես ուսուցչի օգնական, ոչ թե փոխարինող.

Սովորողը ստանում է իր կարողություններին համապատասխան առաջադրանքներ, տարբեր բարդության մակարդակներով, ինչը ապահովում է ակտիվ և արդյունավետ ուսուցում:

ԱԲ-ն գեներացնում է հարցեր, պատասխանների բացատրություններ և ձայնային տարբերակներ, բացատրություններին կցված գրավիչ պատկերներ, բարձրացնելով սովորողների հետաքրքրությունն ու ներգրավվածությունը:

Թեստերը կարող են լինել ձևավորող, ամփոփիչ, տնային աշխատանք կամ հայտորոշիչ, իսկ ուսուցիչը ստանում է հստակ տվյալներ յուրաքանչյուր սովորողի առաջադրանքների կատարողականի մասին:

Ինքս ակտիվ մասնակցություն են ունեցել ծրագրում. կազմել են մոտ 900 մաթեմատիկայի հարց և ձևավորել դասարաններ, որտեղ սովորողները յուրաքանչյուր օր ստանում են առաջադրանքները, պատասխանում թեստի առաջադրանքներին և անմիջապես ստանում բացատրություններ:

Թեստերի ավարտից հետո սովորողները տեսնում են իրենց արդյունքները, իսկ ուսուցիչը ստանում է հստակ տվյալներ՝ յուրաքանչյուր հարցի յուրացման տոկոսը, յուրաքանչյուր սովորողի ճիշտ և սխալ պատասխանները:

Թեստերը կարող են պահպանվել, համակարգվել, տպվել և կիրառվել որպես ձևավորող, հայտորոշիչ, տնային և ամփոփիչ աշխատանքներ:

Այս ամբողջ գործընթացը հնարավորություն է տալիս գնահատել կատարված աշխատանքի արդյունավետությունը և տեսնել առաջընթացը:

«Կորիզի դեսպան ուսուցիչ» տիտղոսը ոչ միայն գնահատական է, այլև շարունակական աշխատանքի շարժիչ ուժ՝ ուղղված արհեստական բանականության և «Կորիզ» ծրագրի գործիքների արդյունավետ կիրառմանը դասապրոցեսում:

Սովորողի ներգրավվածությունը և կրթության արժեքը

«Կորիզ»-ը պարզապես մրցույթ չէ. Սա կրթական միջավայր է, որտեղ երեխաները զարգացնում են իրենց մտածողությունը, հաղթահարում դժվարությունները, սովորում համագործակցել և վստահորեն ներկայացնել գիտելիքները:

Կրթությունը դառնում է կենսունակ փորձ, անձնական աճ և նոր հնարավորությունների բացահայտում:

Իսկական կրթությունը տեղի է ունենում այն ժամանակ, երբ սովորողը սեր և հետաքրքրություն է դնում ուսման մեջ:

«Կորիզ»-ը դարձնում է ուսման ընթացքը հետաքրքիր, բովանդակային և բազմակողմանի՝ յուրաքանչյուր օր նորանոր գիտելիքներ և փորձառություններ հաղորդելով սովորողին:

Վերջաբան

Եզրափակելով իմ զեկույցը՝ ցանկանում եմ ընդգծել մի հիմնարար ճշմարտություն. արհեստական բանականությունը երբեք չի կարող փոխարինել այնպիսի մարդուն, ինչպիսին ուսուցիչն է: Այն կարող է աջակցել, վերլուծել, ներկայացնել, ուղղորդել, բայց կրթության իրական հրաշքը ծնվում է այն պահին, երբ սովորողն ինքնուրույն բացահայտում է, ստեղծագործում և մտածում:

Այսօր մենք ապրում ենք այնպիսի ժամանակաշրջանում, որտեղ տեխնոլոգիաները դառնում են ուղեկից, բայց մարդը մնում է առաջնորդը:

Արհեստական բանականությունը մեզ սովորեցնում է թույլ տալ, իսկ ուսուցիչը սովորեցնում է մտածել, զգալ և ստեղծել: Եվ հենց այս համադրությամբ մենք ձևավորում ենք ապագայի մարդուն՝ մտածող, ստեղծագործ, պատասխանատու և ինքնուրույն:

Թող այս գաղափարները մեզ առաջնորդեն՝ առաջարկելով յուրաքանչյուր դասարանում ստեղծել այնպիսի միջավայր, որտեղ գիտելիքը, ստեղծագործությունը և արժեքները հանդիպում են, իսկ սովորողն ու ուսուցիչը միասին կառուցում են կրթության կենսունակ ու ժամանակակից ապագան:

Եվ վերջում ցանկանում եմ, որ յուրաքանչյուրս մեզ մեկ հարց տանք. ի՞նչ ենք ուզում թողնել մեր սովորողներին՝ պատասխաններ, թե՞ մտածելու կարողություն:

Որովհետև պատասխանները կարող են փոխվել, մոռացվել, նույնիսկ կորցնել իրենց արժեքը ժամանակի ընթացքում:

Բայց մտածելու կարողությունը մնում է՝ որպես մարդու ամենամեծ ուժը:

Արհեստական բանականությունը կարող է արագացնել ճանապարհը, բայց ուղղությունը ընտրում է ուսուցիչը:

Եվ հենց այդ ընտրության մեջ է մեր առաքելությունը:

Երբ դասարանում միանում են տեխնոլոգիան և մարդկային միտքը, ծնվում է ոչ թե պարզապես գիտելիք, այլ ապագա:

Թող մեր յուրաքանչյուր դաս լինի մի փոքրիկ ապագա, որտեղ աճում է մտածող, ստեղծագործ և արժեհամակարգ ունեցող մարդը: